

kapitola 9

Jak poznám, že se pletu?

Lékař, který počítal mrtvé

Vídeň, 1846. Dvě porodnice vedle sebe. Na první rodí lékaři — a umírá *jedenáct matek ze sta*. Na druhé báby — necelé tři.

Semmelweis ta čísla nesnesl a udělal jedinou správnou věc: *začal je vážně počítat*.

Postup, ne hrdinství

- Uhodl příčinu: ruce lékařů nesou od pitev **mrtvolné částice**.
- Odvodil **předpověď**, která mohla dopadnout špatně.
- Změnil **jediný vstup** — a úmrtnost spadla z 11 % na 1,3 %.
Pravdu mu dala **číslo**, ne potlesk.

Metoda není katedrála, je to debugger

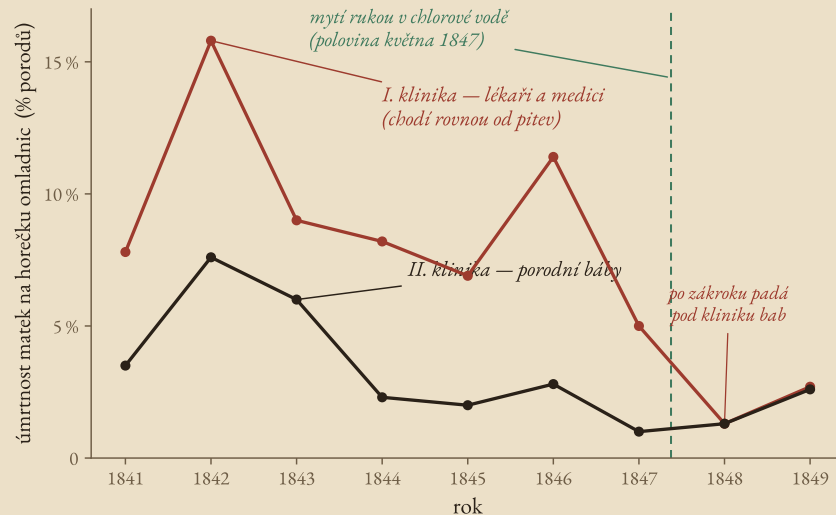
Zapomeň na mramorové sály a muže v pláštích. Vědecká metoda je přízemní a užitečná — je to **debugger**.

Uhodneš příčinu. Řekneš, co uvidíš, máš-li pravdu. Uděláš jeden zásah. Změříš. A buď oslavíš, nebo **zjistíš, že se pleteš** — o slepou uličku chytřejší.

Stroj na výrobu užitečných omylů

- Metoda není stroj na pravdy. Je to stroj na užitečné omyly.
- Přeplněnost ne, podnebí ne, kněz ne — každý zamítnutý pokus je zaplacená informace.
- Metoda tě nechrání před omylem — dělá z omylu palivo.
- Vědec se od věřícího neliší tím, že se méně mýlí; přistihne se dřív a levněji.

Důkaz v číslech

Po zavedení mytí rukou (svislice, 1847) spadne úmrtnost lékařů pod báby — a zůstane tam.

„Jak bych poznal, že se pletu?„

Konkrétní test: ke každému tvrzení dopiš jednu větu —
co bych musel naměřit, aby se ukázalo, že je špatně? Bez ní máš jen dojem.